

Tábor 27.10.2013
Den reformace

KÁZÁNÍ

bratr farář Ondřej Kováč

čtení: Jonáš 4. kap.
hlavní čtení: Římanům 1-16-17

Málokdy měla osobnost nějakého jednotlivce tak velký význam pro mocný, převratný vývoj historie jako Martin Luther. Ačkoliv tento reformátor téměř nevyslovil myšlenku, která by nebyla myšlena a vyslovena už před ním, přece všemu vtiskl tak osobitou pečeť, že to přece bylo nové a současníci to jako něco nového pociťovali. Martin Luther se narodil 10. listopadu 1483 v rodině malého zemědělce v Eislebenu a vyrůstal v Mansfeldu, kde si jeho otec vybudoval novou existenci jako horník. Žil v atmosféře pozdně středověké lidové zbožnosti. Tato zbožnost byla spojena s církví; lidé žili v církvi a s církví, stejně jako církev žila v lidu a s lidem. Do církevního života zapadalo i jeho vzdělání. Prožíval velikost a absolutnost Boží vůle, před níž se ubohý človíček propadá. Naučil se všechno chápat ze stanoviska Boží vůle a Božího úradku. Hřích a milost, dobro a zlo nezávisí na člověku, nýbrž na Bohu. Pohlédne-li Bůh na člověka ve své milosti, je člověk dobrý; shlédne-li na něj ve hněvu, je špatný. Útěchu Martin Luther nacházel jen v uklidňujících slovech Johanna Staupitze; ten ho vedl k tomu, aby stále nehloubal a nepřemítal, zda je předurčen nebo ne, ale aby prostě pohlížel na rány Krista, který za nás zemřel a své utrpení za nás obětoval na usmíření svému Otci. V této souvislosti je důležitý především zážitek ve věžní komnatě wittenberského kláštera, kdy mu ve chvíli ticha vysvitl ze slov epištoly k Římanům (1,17) význam Boží spravedlnosti. Z hluboké náboženské odpovědnosti se stále zabýval otázkou: Jak naleznu milostivého Boha? Tápal o Bohu a zápasil o novou představu Boha. Boží spravedlnost, o které se píše v Bibli, je něco úplně jiného, pochopil Luther. Ne, že žiji spravedlivě, ale že se Bůh rozhodl mi spravedlnost **dát**, zadarmo, bez podmínek. Vlastně s tím nemohu nic dělat. Buď přijmu a nebo nechám být. Mohu se toho chytit, spolehnout se na to. To je ta víra - či přesněji důvěra. Víra není žádný zbožný skutek, ale (v tomto případě) natažená ruka, která se chytá té dávané spravedlnosti. Je za tím úplně jiný obraz Boha. Chce-li, může Bůh shlédnout milostivě i na hříšníka; pak je hříšný člověk ospravedlněn, tedy spravedlivý; zůstává sice hříšníkem, ale Bůh ho pokládá za ospravedlněného (simul iustus, simul peccator - hříšník a zároveň spravedlivý). Bůh uděluje milost naprosto svobodně. Nemohou pomoci ani svátosti, ani církev jako ústav spásy.

Tak k tomuto tehdy došel reformátor křesťanství Martin Luther. A nezatřásl to jenom jím. Celý křesťanský svět byl najednou vzhůru nohama. Slovo o spravedlnosti, ke které se nedopracujeme žádným dobrým chováním, ale která je nám dána jako vánoční dárek, dědictví – a na nás je to pouze vzít vážně. To slovo bylo rozbuškou, která podpálila hlavní proud reformačního hnutí křesťanství. Vlastně se tak nestalo jen za Luthera, ale i za apoštola Pavla a před tím už i za Ježíše Krista. A dodnes je to myslím myšlenka, která odhaluje střed a východisko křesťanské životní cesty. Může nás oslovit i dnes a je to důležité pochopit a přijmout i dnes. My si asi spíše v souvislosti se spravedlností vzpomeneme, že máme ministerstvo spravedlnosti. Vybavíme si v mysli představu policie a soudců a vězení, kterému se říká nápravné zařízení. Je to spravedlnost, která aktivně koná a trestá a zjednává tak pořádek mezi

tím, co je zlé a co je dobré. Je to však také spravedlnost, která s sebou nese i tvrdost, násilí, zkrátka chyby. Proto, aby se stávalo co nejméně chyb, musí být taková spravedlnost co nejpodrobnější a přísně přesná. Ale potom se jednoduše přihodí, že nikdo nebo velmi málo lidí tímto sítem projde. Stane se, že nějaký ten doklad, nějaký papírek, potvrzeníčko někomu bude chybět. A mnoho je těch, kteří nejsou schopni mnoha požadavkům obstát. Pak je skupina těch, kteří z vlastní vůle vše porušují a spravedlnost aktivně zasáhne. Pak je ještě jedna spravedlnost, na kterou nesmíme zapomínat. Ta říká, že spravedlivý je vlastně ten, kdo má hodnotu, kdo za něco stojí. Ten, kdo jde po správné „cestě“, kdo neminul „cíl“. Na rozdíl od svévolníka, bloudícího. Smyslem života je být takto spravedlivý, mít svou dobrou hodnotu. A úplně stejně tak je smyslem života uznávat spravedlnost druhých, přiznat jim jejich dobrou hodnotu nejen před Bohem, ale i před druhými lidmi a před sebou samými. Těžko se žije, když víme, že si nás nikdo nemá za co vážit, když si sami sebe nemůžeme vážit. V běžném životě jsme mohli takovou spravedlnost zažít, či jsme si přáli ji zažít, když hrozilo, že učitel nám dá špatnou známku, kterou jsme si zasloužili, ale on přimhouřil oko a dal nám lepší známku. Bez naší přímé aktivity jsme neměli na vysvědčení ani jednu trojku či čtyřku.

Když si připomínáme reformační důraz na spravedlnost z pouhé víry v milost Boží skrze Krista Ježíše, aktuálně pro nás platí, že Bůh je takto spravedlivý a i my máme být takoví, nejen vzhledem k vinám a trestům, ale i v přijímání lidí, pro něž je obtížné se přizpůsobit většině, těch, kteří vypadají hodně odlišně, těch, kteří jsou nám neznámí, těch, kteří jsou zranění, nemocní, pomalí a slabí. Všichni mají dobrou hodnotu. Všem patří nabízená podaná ruka a otevřené dveře. Spravedlnost, kterou přijímáme vírou a s důvěrou, je velmi široká, neboť je, jak se píše v Bibli, od Boha. Ježíš, právě mnohokrát hovořil o otevřených dveřích pro všechny, kteří chtějí vstoupit. Ve jménu pouhé lásky, pouhé víry. Amen.